SURINAAMSCHE COURANT.

No. 93.) DINGSDAG den 21e. NOVEMBER. [Ao. 1820.]

P A R A M A R I B O.

ZEE-TYDING.

UITGEZEILD:

De Holl. Schoener *Arend*, Kapt. Pieter Brillenburg, naar Nickerie.
Een Sloep naar St. Thomas.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

Uittrokken uit de Amsterdamsche Couranten van Augustus 1820.

S P A N J E.

Madrid, *den 17den Julij.* Het volgende is een uittreksel uit een' particulieren brief:

„Wij mogen ons vleijen, dat onze financiele toestand eerlang een beter aanzien zal verkrijgen. De memorie van den minister behelst een naauwkeurig verslag van de verschuldigde renten en geeft ons hoop, dat wij aan onze verbindtenissen zullen kunnen voldoen. Hoewel de minister zich nog niet bepaaldelijk heeft verklaard omtrent de wijze, waarop de schuld zoude kunnen worden afgedaan, heeft hij toch eenige inlichting gegeven omtrent de grondbeginselen, door hem ... dezen aan te nemen, en de middelen, tot ... einde te bezigen. Zijne memorie heeft aanleiding gegeven tot eene voordragt van den graaf *Toreno*, dat de minister zoude verzocht worden, om deze middelen ten spoedigste voor te dragen; en op het voorstel van ... Gedeputeerden *Yandiola* is besloten, om ten spoedigste met den minister en de directie van het openbaar crediet te verstaan, omtrent de wijze, waarop de schulden met de ... zullen worden betaald. De geest, welke het Gouvernement en de leden der Cortes bezielt, geeft alle hoop, dat de ontzaggelijke bronnen, welke de natie nog bezit, zullen worden aangewend tot herstel van het crediet en de goede trouw in het nakomen van verbindtenissen, waaraan men gaande weg begon te twijfelen; zoo dat de Cortes en de nieuwe instellingen eenen magtigen steun zullen vinden in de belangen van den landbouwer, welke zoo groote sommen nog wegens den krijg te vorderen heeft, van den bezitter van het papieren geld en van de buitenlandsche geldschieters."

De Koning zal den 20sten dezer naar de baden van Sacedon, 20 mijlen van hier, vertrekken, vergezeld van den minister voor de buitenlandsche zaken, den Ridder *Perez de Castro.* Deze reize is een nieuw bewijs voor de bestendigheid der publieke en de volkomene eensgezindheid, welke er tusschen de constitutionele overheden heerscht.

Het tafereel van den toestand des koningrijks, door de ministers, elk in zijn departement, aan de Cortes voorgelegd, heeft den treurigen toestand, waarin Spanje zich bevindt, nog duidelijker doen inzien, en, zoo in de vergadering als onder de burgers, den levendigsten indruk gemaakt. Zie hier eenige bijzonderheden uit ieder ministerieel verslag.

De minister van buitenlandsche zaken heeft aangekondigd, dat de betrekkingen der natie met de buitenlandsche mogendheden alle vriendschappelijk waren, behalve met het hof van Portugal en de Vereenigde Staten. Er bestaat, zegt hij, met het eerste eenige onmin ter zake der inneming van Monte-Video, en met de andere ten aanzien van het traktaat wegens de Floridas; doch de beginselen van gematigdheid en regtvaardigheid, die de diplomatieke onderhandelingen besturen, doen hopen, dat deze verschillen met eer voor Spanje zullen eindigen, en op geenerlei wijze het vredestelsel, dat in Europa gevestigd is, zullen storen.

De minister van binnenlandsche zaken heeft omstandig verslag gedaan, omtrent alle de takken van staats-bestuur, die onder zijn departement behooren, en heeft aangewezen wat tot verbetering daarin ondernomen is. Dit ministerie zal den langsten tijd vereisschen eer het op eenen goeden voet ingerigt is, vermits alles wat statistiek, burgerlijk bestuur, verbetering van landbouw en nijverheid, aanmoediging van handel en kunsten betreft, van den grond op begonnen moet worden, en ook nog om dat de ambtsmagt en werkzaamheden, tot dit ministerie behoorende, te voren onder bijna alle de ministeriën en zelfs onder den raad van kastilie verspreid waren.

De minister der overzeesche bezittingen, heeft, in zijn verslag omtrent den staat van Amerika, onder andere, de maatregelen opengelegd, welke de Koning ter bevrediging der gemoederen genomen heeft. Hij heeft de valsche geruchten weerlegd, die zich omtrent de toebereidselen eener expeditie naar Amerika verspreid hadden, en uitgelegd, wat daartoe aanleiding gegeven had. Hij heeft, volgens bijzondere en officiele berigten, zich geluk gewenscht over de geestdrift, waarmede de tijding der gebeurtenissen op het schier-eiland, aan onderscheidene oorden, vernomen was, en de hoop te kennen gegeven, dat het herstel der constitutie in die landen, de rust in de ontevredene provinciën herstellen zou.

De minister van justitie heeft alleen gesproken van het tijdperk na den 9den Maart dezes jaars. Hij heeft verslag gedaan van de decreten, door den Koning tot bevestiging van het constitutionele stelsel en handhaving der wetten geteekend; van den staat der koninklijke geregtshoven en andere regtbanken op het Schier-eiland; van het geen reeds, ter daarstelling der regters van eerste instantie, overeenkomstig de door de Cortes aangenomene verdeeling in arrondissementen, gedaan is. Hij heeft verklaard, dat over eenige geestelijke prebenden beschikt was, om daarmede vergoeding te verschaffen aan zekere personen, die wegens hunne verknochtheid aan het constitutionele stelsel vervolgingen ondergaan hadden. In zijne redevoering heeft hij omstandig uitgeweid over de maatregelen, ten aanzien der ordes-geestelijkheid genomen, welke maatregelen hij als voordeelig, voor deze en voor de natie tevens, heeft voorgedragen, daarbij kennis gevende van de maatregelen, genomen om de vermeerdering der Jezuiten te keer te gaan, slechts een eenig van derzelver kloosters overlatende in de steden, die er meer dan een hadden, en aan deze geestelijken het onderwijs der jeugd ontnemende. Eindelijk heeft de minister den maatregelen verdedigd, door den Koning genomen, om zich van de afgevaardigden, die het vertoog van den jare 1814 geteekend hebben te verzekeren, blijvende hun oordeel aan de regtbank der cortes voorbehouden.

(*Het vervolg hierna.*)

O O S T - I N D I E.

BATAVIA, *den 18den Maart.* Bij het gouvernement zijn voorloopige berigten van Malakka ingekomen, waaruit blijkt dat te Rio, ten gevolge van de ongelukkige, doch zeer toevallige omkoming van een Boegineesch opperhoofd, oneenigheden met de aldaar gevestigde Boeginezen zijn ontstaan; dat dezen, doof voor de rede en voor alle minnelijke schikkingen, de vermetelheid hebben gehad, eene vijandige houding tegen de autoriteiten te Rio aan te nemen, en daardoor deze laatsten hebben gedwongen tot maatregelen van geweld, welke in de volkomen nederlaag der aanvallers zijn geëindigd. Het volgende is een kort verhaal van het gebeurde, voor zoo ver de omstandigheden bekend zijn geworden.

Op den 26sten December jl., des avonds ten negen ure, vielen in den Boegineeschen kampong, nabij het fort Tanjong Pinang, te Rio, eenige schoten uit grof geschut. De Kapitein *Königsdorffer*, bevelhebber in het fort en resident der plaats, zond dadelijk eene patrouille uit, ten einde de oorzaak van dit ongewoon schieten te vernemen, en gaf den sergeant, die dezelve aanvoerde, tevens last om te trachten, iemand op de plaats bekend, mede te brengen, ten einde zoodanige nadere

informatiën te geven, als men mogt verlangen.'

Na eenige afwezendheid bragt de sergeant met zijne patrouille in stede van *één*, *vijf* inlanders mede, en in plaats van dezelve, volgens zijnen last, naar het woonhuis van den kommandant en resident te geleiden, plaatste hij dezelve ter eerster instantie in de wacht, binnen het fort. Door een ongelukkig toeval, bevond zich onder de door de patrouille medegebragte personen, zekere *Radja Rongié*, broeder van *Radja Ballawa*, een opperhoofd der Boeginezen te Rio. Verstoord over de daad van den sergeant, trok hij zijne kris, en na hierin dadelijk door de zijnen te zijn gevolgd, vielen zij als verwoeden de soldaten, die zich in het wachthuis bevonden, aan, met dat noodlottig gevolg, dat een flankeur gedood, en vijf ernstig gewond werden, doch dat ook weldra *Radja Rongié*, en twee der zijnen afgemaakt werden en de twee overigen zwaar gewond ter aarde stortten.

Toen de kommandant en resident dit droevig voorval vernam, was het reeds te laat hetzelve voor te komen; hij beijverde zich dus slechts, om door middel van het algemeen geachte hoofd, *Toeankoe Sait*, die dadelijk zijne bemiddeling aanbood, te zorgen dat deze zaak geene verdere gevolgen had. Dan, door het trouwloos gedrag van *Radja Ballawa*, werden deze pogingen verijdeld, en, na aanvankelijk den schijn te hebben aangenomen dat hij alles beschouwde als een misverstand, gelijk het in de daad was, maakte hij in het geheim toerustingen, om de Nederlandsche bezetting te overvallen.

Van den kant van den Resident en Kommandant werd intusschen de meeste gematigdheid in het oog gehouden, in de hoop dat door de bemiddeling van *Toeankoe-Sait* dadelijkheden zouden kunnen worden voorgekomen, doch in het laatst der maand Januarij jl., was de houding der Boeginezen zoodanig dreigend en beleedigend voor de Nederlandsche autoriteiten geworden, dat de majoor *Krieger*, kommanderende officier der troepen in et gouvernement van Malakka, die intusschen te Rio was aangekomen, met den Resident en Kommandant van oordeel was, dat een langer uitstel het kwaad slechts zoude verergeren, en dat men, hoe ongaarne ook, tot het tuchtigen der opstandelingen moest overgaan. Op den 29sten dier maand begon Zr. Ms. Brik *Irene*, gekommandeerd door den kapitein-luitenant *Lucas*, gezamentlijk met de ingehuurde Brik *De goede Intentie*, des ochtends een hevig vuur op de door de Boeginezen opgeworpen verschansingen, en na dat dit vuur werd geoordeeld eene genoegzame uitwerking te hebben gedaan, plaatste zich de majoor *Krieger* aan het hoofd van een honderdtal flankeurs, en bestormde de vijandelijke batterijen, met dat gelukkig gevolg, dat dezelve weldra ontruimd waren door de bezettelingen, die een aanzienlijk getal der hunnen op de plaats lieten.

Ons verlies bestond in zeven dooden en dertien gewonden, wooronder zich bevindt de kapitein *Königsdorffer*, die twee geweerschoten in den schouder heeft bekomen.

Men roemt zeer het gedrag van alle officieren en manschappen, en inzonderheid dat van den eersten luitenant der infanterie *Le Clercq* en van den Luitenant ter zee *van Stijrum*.

Na het gevecht hebben de autoriteiten te Rio eene algemeene vergiffenis doen afkondigen, voor allen die zich stil en vreedzaam zouden gedragen, en *Toeankoe-Sait* heeft zich op nieuw als bemiddelaar aangeboden. De uitslag zijner pogingen is nog niet bekend.

ADVERTISSEMENTEN.

KURATORS DER NIEUWE WEES-CURATEELE EN ONBEHEERDE BOEDELS KAMER DEEZER COLONIE, zullen heden middag de klokke vier ure, ten Sterfhuize van de Wel Edele Heer W. J. C RUHLE publiek verkopen, diverse Provisien, aangebragt per het Schip *Courier*, Kapt. VAN DYK.

Paramaribo den 21e. November 1820.

J. DE HEYDER.
Gekw. 1e. Gezw. Klerk.

DEN Ontvanger der Vendue ter gelijker tijd waarnemende de Functie

van Vendue-Meester, brengt ter kennisse van de genen, welken daarbij belanghebben, dat ingevolge aanschrijven van den Heer Raad Kontrarôlleur der Financiën, de Publieke Venduen op ultimo November eerstkomende, een einde zullen nemen, en als dan op den 21e. Januarij 1821, weder zullen worden aangevangen, en ten einde een ieder instaat gesteld worde, zijne verschuldigde voor het einde dezes Jaars, aan zijn Kantoor te kunnen voldoen, zoo zal hetzelve tot ultimo December geópend blijven.

Paramaribo den 15e. November 1820.

De Ontvanger en Vendue-Meester voornoemd.

T H Y M.

NB. Bovenstaande beide datums zijn ieder een dag verschoven, men leeze aldus 1e. December 1820 en 22e. Januarij 1821.

Op den 14e. dezer, des namiddags omtrent twee uure, Overleed in den ouderdom van circa 65 Jaren, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot, nu Wijlen den Wel Ed. Gest. Heer HENDRICH JOHAN GEORG SERRES, in leven oud Kapitein-Luit. ter Zee, in Dienst der *Vereenigde Nederlanden.*

Paramaribo den 18e November 1820.

C. J. van BAAKERGEM.
Wed. SERRES.

Men bied uit de hand te koop aan, de verlaaten grond van de Plantagie, *de Vier Gezusters*, leggende in de *Hoer Helena Kreek*, te bevragen bij Doctor WETZLER, bij wien de bewijzen van Eigendom te zien zijn.

Paramaribo den 15e. November 1820.

Donderdag den 23e November 1820, des voormiddags ten 11 uure zal Vendue gehouden worden ten Sterfhuize van wijlen den Wel Edelen Heer N. VEECKENS, van diverse Exquise en wel onderhoudene Meubelaire Goederen, een fraaij Rijpaard, eenig Hoornvee, en drie Man Negers, PRIMO Voeteboij, JAMES Metzelaar, en CHARLES Timmerman, als mede 16 Ps. Bruinhart Hout, van differente lengte en dikte, het liggende aan de Houtmarkt voor J. Huis van den Wel Edele Heer MEINAHLERS.

Voorts zullen over zes weken, en uur nader te bepalen verkocht worden, de Huizen en Erven aan den ouden *Oranje Tuin* door den overledenen bewoond geweest.

Op heden voordemiddag de klokke [...] uure, publieke Verkooping [...] Huizen en Erven, aankomende [...] Boedel nu Wijlen den Wel Edele Heer EDWARD CONOLLY, ten huize [...] de Vendue-Meester, den Wel Ed[...] Heer L. THYM, op wiens Kant[...] de bewijzen van Eigendom ter vi[...] liggen.

Paramaribo den 21e. November 1820.

Den ondergeteekende presenteert op [...]vorable Conditiën uit de hand [...] koop, zijn Huis en Erf, staande [...] gelegen aan de *Keijzer Straat*, be[...] onder La. A. No. 36, naast 't H[...] door de Heer GOUTTIERE bewoon[...] het voorm. Huis en Achter-Gebouw[...] zijn onlangs gerepareerd en vernieuw[...] ook kan een Kusting of Eerste H[...]potheek groot *Twaalf Duizend Guld[...]* daarop blijven.

Wijders is hij voornemens, zijn [...]micilium op Plantagie te houden, [...] reerd dus te koop, zijn Goudsmits [...] Horlogiemakers Gereedschappen, zo bij [...] Geheel, als bij gedeeltens.

Paramaribo den 20e. November 1820.

J. CHATEAU.

TE HUUR OF TE KOOP.

De Buiten-Grond *Vader* Zorg, addres bij M. N. MONSANTO.

Aangebragt per de laatste Schepen en te bekomen bij AUG. M[...] Allerhande Horologiemakers Gereedschappen, Heeren & Kinder Hoeden, [...]mes Schoenen, Batist Cattoen, Rhijn Wijn, Champagne en Bordeaux do. Gruijere Kaas &c.

Paramaribo den 16e. November 18[...]